

بخش غیرمولد اقتصاد باید به نفع بخش مولد، هزینه پردازد

تورمزا بودن دستمزد، دروغی بزرگ است

نسرین هزاره مقدم

«دستمزد» مهمترین و آنی ترین مطالبه کارگران است که با پایین بودن آن، کل زندگی و معیشت کارگر به فقر می رود. پایین بودن دستمزد و اصرار بر پایین ماندن آن، از سیاست گذاری های بی آب می خورد که اقتصاد را از شکل می اندازد و به نفع گروه های خاص و با کلیدواژه سودآوری، اکثریت جمعیت کشور را به حاشیه می اندازد. «کاظم فرج اللهی» فعال صنفی و کارگری ایرانی در گفت و گوی زیر، بر اهمیت تغییر سیاست های کلیدی دولت تاکید می کند.

سازندگی، باز هم دستمزد همیای تورم زیاد نشد و در دوران اصلاحات نیز به هوای رونق کسب و کار، رفع موانع تولید در اولویت قرار گرفت و از تمیم دستمزد کارگران جلوگیری شد. در آن سال ها، لابی های اتاق های بازرگانی، عملاً در مذاکرات مزدی نقش موثری داشتند و همواره مساله سودآور نبودن بنگاه ها مطرح می کردند که معمولاً بهانه های بیش نبود. همواره با یک سری آمار سازی های بعضاً غیر واقعی ادعا می کردند که تولید در ایران منطقی نیست و برای منطقی و عقلانی شدن تولید لازم است که دستمزد ها افزایش پیدا کنند که معنای واقعی آن، کاهش ارزش دستمزد در طول زمان بوده است. البته دستمزد کارگر هیچ نقشی در سوددهی پایین تولید داخلی نداشت. یکی از عواملی که موجب ایجاد این تفکر در کارفرمایان می شد که تولید سودآور نیست، مقایسه بخش تولید با بخش بازرگانی و واردات کالایی بود. با باز شدن درهای گمرکات روی واردات بی رویه و بی ضابطه کالا و در پیچه های قاچاق کالا به میزان انبوه، عملاً ذائقه مصرف برای کالاهای خارجی که معمولاً کیفیت بالاتری نسبت به تولید داخل داشتند در جامعه ترویج شد و سیاست گذاری های کلان اقتصادی نیز به جای رونق تولید از راهکارهای اصولی خود، به بیراهه رفت. به دلیل تمایل به سودآوری که خود مسئولان هم در آن سهم داشتند، به واردات کالا به جای تولید کالا بها دادند و موجب شدند که سودآوری تولید به نسبت واردات کمتر شود و همین امر یعنی سودآوری پایین تولید، بهانه ای بود برای سرکوب دستمزد کارگران.

پس سیاست گذاری های کلان دولت، نقش دستمزد کارگر در رونق اقتصاد را به حاشیه راند و تمایل به سودآوری، فضای اقتصاد کلان را از ریخت انداخت. این فضای کلان از ریخت افتاده، در اقتصاد خرد یعنی در مزد کارگر هم اثرات منفی خود را بر جا گذاشت در حالی که در قانون

کار، الزامات تقریباً روشن است و می شود گفت کار آمدی برای تعیین دستمزد کارگران در نظر گرفته شده است؟

سیاست های تعیین مزد می تواند متفاوت باشد. مزد کارگران می تواند با روش چانه زنی واسطه میان اتحادیه های مستقیم و بی واسطه میان اتحادیه های قدرتمند کارگری و اتحادیه های قدرتمند کارفرمایی تعیین شود. در این روش، مذاکره تا زمانی که به توافق برسند ادامه می یابد. اگر توافق حاصل نشود، کارگران به اعتراض صنفی دست می زنند و پس از فشار بر کارفرمایان، دوباره سر میز مذاکره می نشینند. در نهایت اگر باز هم توافق حاصل نشود، کارشناسان اقتصادی واجتماعی کمک گرفته می شود. اگر این اتحادیه های قدرتمند وجود نداشته باشند، دولت به عنوان یک عامل موثر که اغلب به آن عامل میانجی گفته می شود، وسط می آید. اما دولت در جوامع امروزی هرگز میانجی طبقات نیست بلکه به عنوان عامل موثر و اداره کننده جامعه وارد مفرقه می شود و در تعیین مزد دخالت می کند. بحث بعدی این است که چه عواملی در تعیین مزد دخالت دارند؟ می توانیم بگوییم مزد بخشی از ارزش افزوده یا ارزش اضافی تولید شده است که در نتیجه فعالیت های کارگران در هر بنگاه اقتصادی، به وجود می آید. به شکل دیگری هم می توان به مزد نگاه کرد. این نگاه می گوید مزد یک نفر شاعل بدون تخصص و سابقه باید به گونه ای باشد که هزینه های خانوار را تامین کند. این همان حداقل مزد است و در قانون کار ایران با این نگاه مواجه هستیم. برای تعیین میزان هزینه های خانوار، بحث سبب معیشت تعریف شده که در اسفند ماه ۹۸، با توافق سه طرف ۴ میلیون و ۹۴۰ هزار تومان تعیین شد. سبب معیشت با آمارهای تورمی دی ماه محاسبه شد اما امروز که چند ماه گذشته، مسلماً رقم سبب معاش به همان هشت میلیون

تومان که کمیته دستمزد و تشکل های مستقل می گویند، نزدیک شده یعنی اگر قرار باشد کارگر بتواند با دستمزد خود هزینه های زندگی را تامین کند باید بالای ۸ میلیون تومان حقوق بگیرد. غیر از این باشد، مشکلاتی با ابعاد مختلف خواهیم داشت. بحثی که در چانه زنی های مزدی در مقابل طرح بحث سبب معیشت، توسط دولت و کارفرمایان طرح می شود، ادعای تورم انتظاری و تورمزا بودن دستمزد است. این ادعا، یک دروغ اقتصادی بزرگ است که آن قدر در سطح جامعه تکرار شده که حتی مطلعین و برخی از کارشناسان هم آن را باور کرده اند. واقعیت این است که اگر افزایش دستمزد تأثیری در تورم هم داشته باشد، این تأثیر بسیار

تومان که کمیته دستمزد و تشکل های مستقل می گویند، نزدیک شده یعنی اگر قرار باشد کارگر بتواند با دستمزد خود هزینه های زندگی را تامین کند باید بالای ۸ میلیون تومان حقوق بگیرد. غیر از این باشد، مشکلاتی با ابعاد مختلف خواهیم داشت. بحثی که در چانه زنی های مزدی در مقابل طرح بحث سبب معیشت، توسط دولت و کارفرمایان طرح می شود، ادعای تورم انتظاری و تورمزا بودن دستمزد است. این ادعا، یک دروغ اقتصادی بزرگ است که آن قدر در سطح جامعه تکرار شده که حتی مطلعین و برخی از کارشناسان هم آن را باور کرده اند. واقعیت این است که اگر افزایش دستمزد تأثیری در تورم هم داشته باشد، این تأثیر بسیار

ناچیز است. با یک معادله خیلی ساده می توانیم به این نتیجه برسیم. سهم دستمزد در قیمت تمام شده کالا، معادله ای نیست که نتوان پاسخ آن را یافت. برآوردهای مرکز پژوهش های مجلس نشان می دهد در بنگاه های صنعتی با بیش از ۱۰ کارگر، سهم دستمزد در قیمت تمام شده کالا کمتر از ۱۰ درصد است. بنا بر آورد «آهنگ ها» نماینده کارفرمایان نیز سهم دستمزد در کارگاه های کوچک حدود ۳۰ درصد است و در بنگاه های خدماتی که فقط خدمات ارائه می دهند، سهم دستمزد حدود ۵۰ درصد است. این اعداد را که کنار هم بگذاریم، می بینیم حاشیه سود چقدر بالاست. اگر میانگین را در نظر بگیریم و فرض کنیم میانگین سهم دستمزد در قیمت تمام شده با اغماض، ۳۰ درصد است، آن وقت می فهمیم که سهم سایر مولفه ها در قیمت تمام شده کالا ۷۰ درصد است. حتی اگر این مولفه ۳۰ درصدی دوبرابر هم بشود، مگر چقدر در قیمت تمام شده کالا تأثیر دارد. قیمت تمام شده کالا مولفه های بسیاری از جمله هزینه های مدیریتی، مواد اولیه، ماشین آلات و عوارض و مالیات را دربر می گیرد. در این بین، شیوه مدیریت بنگاه اهمیت بسیار دارد. شیوه مدیریت می تواند قیمت تمام شده کالا را کاهش دهد یا افزایش دهد بدون اینکه هزینه ماشین آلات یا هزینه مزد تغییر محسوسی کرده باشد. پس برای اینکه بنگاه سودآوری یا بهره وری داشته باشد، باید روی سایر مولفه های هزینه تولید کار بنشود. در ایران مولفه مزد که نقش آن نهایتاً ۳۰ درصد است برجسته می شود اما نقش سایر مولفه ها، تماماً کم رنگ می شود. در این بین، دولت هم می تواند در این مولفه نقش داشته باشد. در حالی که در حال حاضر برخی از بنگاه های کوچک و متوسط مشکلاتی دارند و خیلی سخت می توانند سپریامانند.

این است که پولی که از محل افزایش دستمزد در بین مزدبگیران توزیع می شود، نه تنها تورمزا نیست بلکه خیلی زود وارد چرخه نقدینگی تولید می شود چرا که مزدبگیران این پول را صرف خرید کالاهای عموماً داخلی می کنند و اقتصاد از این رکود خارج می شود. اگر همین پول به صورت افزایش دستمزد به کارگر داده نشود، منجر به پدیده انباشت سرمایه در دست کارفرمایان می شود و در شرایط رکود تولید (وقتی کالاهای تولید داخل خریدار ندارد و به نفع کارفرما تولید اصلاً مایهتاً سودآور نیست) این پول به شیوه های مختلف از مملکت خارج می شود و با پدیده فرار سرمایه مواجه می شویم. انبوه آبرتمان ها و ویلاهایی که در دبی، کانادا، ترکیه و کشورهای دیگر خریداری می شود، از ناحیه همین انباشت سرمایه است. در همه جوامع، از جمله در جامعه ما، وقتی دولت در تعیین دستمزد دخالت می کند برای بهتر شدن وضعیت جامعه است. دولت باید با استفاده از منابع خود مزدها را افزایش بدهد و در عین حال به ادامه فعالیت های تولیدی کمک کند. واقعیت این است که در حال حاضر برخی از بنگاه های کوچک و متوسط مشکلاتی دارند و خیلی سخت می توانند سپریامانند.

معتقدید که نتایج تورمی افزایش دستمزد که آن قدر از آن دم می زنند، چندان زیاد نیست و این نتایج را می توان با راهکارهای حمایتی و مدیریتی از بین برد؟

می توانیم نتیجه بگیریم افزایش دستمزد به خودی خود، می تواند با شیوه های مدیریتی کارآمد و منصفانه، موجب افزایش قیمت تمام شده نشود. مساله دوم این است که زمانی که حاشیه سود کارفرما کاهش پیدا می کند، دولت می تواند با ابزارهای که در اختیار دارد، مانع از افزایش قیمت تمام شده شود و بدین ترتیب، از حاشیه امن سودآوری حفاظت کند. یک مثال ساده از حمایت های واقعی دولت، می تواند هوشمندسازی عوارض پرداختی بنگاه ها باشد. دولت می تواند در جهت حمایت از تولید داخلی، از بخش بازرگانی و تجارت بیشتر از بخش های تولیدی و صنایع، مالیات و عوارض بگیرد. نکته مهم

ادعای تورم انتظاری و تورمزا بودن دستمزد، یک دروغ اقتصادی بزرگ است که آن قدر در سطح جامعه تکرار شده که حتی مطلعین و برخی از کارشناسان هم آن را باور کرده اند. واقعیت این است که اگر افزایش دستمزد تأثیری در تورم هم داشته باشد، این تأثیر بسیار ناچیز است

این است که پولی که از محل افزایش دستمزد در بین مزدبگیران توزیع می شود، نه تنها تورمزا نیست بلکه خیلی زود وارد چرخه نقدینگی تولید می شود چرا که مزدبگیران این پول را صرف خرید کالاهای عموماً داخلی می کنند و اقتصاد از این رکود خارج می شود. اگر همین پول به صورت افزایش دستمزد به کارگر داده نشود، منجر به پدیده انباشت سرمایه در دست کارفرمایان می شود و در شرایط رکود تولید (وقتی کالاهای تولید داخل خریدار ندارد و به نفع کارفرما تولید اصلاً مایهتاً سودآور نیست) این پول به شیوه های مختلف از مملکت خارج می شود و با پدیده فرار سرمایه مواجه می شویم. انبوه آبرتمان ها و ویلاهایی که در دبی، کانادا، ترکیه و کشورهای دیگر خریداری می شود، از ناحیه همین انباشت سرمایه است. در همه جوامع، از جمله در جامعه ما، وقتی دولت در تعیین دستمزد دخالت می کند برای بهتر شدن وضعیت جامعه است. دولت باید با استفاده از منابع خود مزدها را افزایش بدهد و در عین حال به ادامه فعالیت های تولیدی کمک کند. واقعیت این است که در حال حاضر برخی از بنگاه های کوچک و متوسط مشکلاتی دارند و خیلی سخت می توانند سپریامانند.

این است که پولی که از محل افزایش دستمزد در بین مزدبگیران توزیع می شود، نه تنها تورمزا نیست بلکه خیلی زود وارد چرخه نقدینگی تولید می شود چرا که مزدبگیران این پول را صرف خرید کالاهای عموماً داخلی می کنند و اقتصاد از این رکود خارج می شود. اگر همین پول به صورت افزایش دستمزد به کارگر داده نشود، منجر به پدیده انباشت سرمایه در دست کارفرمایان می شود و در شرایط رکود تولید (وقتی کالاهای تولید داخل خریدار ندارد و به نفع کارفرما تولید اصلاً مایهتاً سودآور نیست) این پول به شیوه های مختلف از مملکت خارج می شود و با پدیده فرار سرمایه مواجه می شویم. انبوه آبرتمان ها و ویلاهایی که در دبی، کانادا، ترکیه و کشورهای دیگر خریداری می شود، از ناحیه همین انباشت سرمایه است. در همه جوامع، از جمله در جامعه ما، وقتی دولت در تعیین دستمزد دخالت می کند برای بهتر شدن وضعیت جامعه است. دولت باید با استفاده از منابع خود مزدها را افزایش بدهد و در عین حال به ادامه فعالیت های تولیدی کمک کند. واقعیت این است که در حال حاضر برخی از بنگاه های کوچک و متوسط مشکلاتی دارند و خیلی سخت می توانند سپریامانند.

دولت باید با ابزارهای که در اختیار دارد حمایت کند. این حمایت می تواند بازه وسیعی از کاهش عوارض و مالیات گرفته تا کمک به بنگاه ها در حوزه مدیریتی و استفاده از تکنولوژی مدرن را دربر بگیرد. دولت باید کاهش در آمد ناشی از کاستن از مالیات تولید را با گرفتن مالیات بیشتر از سایر بخش ها از جمله بخش بازرگانی یا تبلیغات جبران کند. برای مثال، مافیای کنگور در این مملکت مالیات نمی دهد یا نهادهای تبلیغاتی و بنیادهایی هستند که به رغم داشتن سرمایه کلان، از پرداخت مالیات معاف هستند. از همه اینها باید مالیات گرفته شود. در شرایط بحرانی که بیکاری می تواند ناسامانی های بسیار ایجاد کند، چه اشکالی دارد از بودجه مراکز و بنیادهای فرهنگی که چندان ضروری نیستند کاسته شود یا این نهادها مجبور به پرداخت مالیات شوند. بخش غیرمولد اقتصاد باید به نفع بخش مولد، هزینه پردازد.

اخبار کارگری

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس: زندگی کارگران زیر خط فقر قرار گرفته است

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس گفت: زندگی کارگران زیر خط فقر و تحت فشار مضاعف اقتصادی قرار گرفته و برخی بنگاه های اقتصادی به بهانه اینکه بالا بردن حقوق کارگران برایشان به صرفه نیست، توجهی به وضع آنها ندارند. علی قربانی در گفت و گو با خبرگزاری خانه ملت گفت: حداقل حقوق تعیین شده برای فشر کارگر با توجه به وضعیت اقتصادی کنونی مطمئناً پاسخگوی نیازهای آنها نخواهد بود. وی ادامه داد: اگر بنگاه های اقتصادی با بهانه های مختلف اعلام می کنند که پرداخت حقوق بالاتر به کارگران برایشان صرفه اقتصادی ندارد، باید به بهره وری خود را افزایش دهند. عضو کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس تاکید کرد: بنگاه های اقتصادی باید بر اساس تدابیر لازم درآمد و تولیدات خود را افزایش دهند تا تولید برایشان از لحاظ اقتصادی مقرون به صرفه شود نه اینکه با پایین نگاه داشتن سقف تولید از حقوق کارگران بکاهدند. قربانی با اشاره به اینکه اکنون زندگی کارگران زیر خط فقر و تحت فشار مضاعف اقتصادی قرار گرفته، اظهار کرد: برخی بنگاه های اقتصادی به بهانه اینکه بالا بردن حقوق کارگران برایشان به صرفه نیست، توجهی به وضع کارگر نداشته و آنها را تحت فشار اقتصادی قرار داده اند، در صورتی که ضعف آنها تا توانی در افزایش بهره وری تولیدات و ارزش های اقتصادی است.

توفیقی:

وزارت کار وقت کشی می کند

رئیس کمیته دستمزد شورا های اسلامی کار با اشاره به اینکه در ۷ و ۸ بخشنامه مزد ۹۹ افزایش حق مسکن و بازرگری مولفه های مزدی اشاره شده، گفت: عدم برگزاری جلسه شورای عالی کار، وقت کشی دولت است و لغو جلسه دستمزد منطقی نبود. فرامرز توفیقی در گفت و گو با خبرگزاری تسنیم درباره لغو جلسه شورای عالی کار گفت: دلایل بیان شده برای مسکن کارگران گفت: دلایل بیان شده برای لغو جلسه منطقی نبود چرا که طی سال های اخیر پای ثابت جلسات وزیر کار بوده است. فقط وزیر کار است که همیشه در جلسات شورای عالی کار شرکت می کند. معاونی که از سوی وزارت صمت طی سال های اخیر در جلسات شورای عالی کار شرکت می کرد با تغییر وزرا باز هم فرد ثابتی بود. وی با اشاره به گر زدن افزایش دستمزد باز نشستگان تأمین اجتماعی به دستمزد کارگران گفت: وارد سومین ماه سال ۹۹ شده ایم و پیش بینی می شود که عدم افزایش مزد باز نشستگان تأمین اجتماعی باعث ایجاد التهابی جدید در جامعه شود.

کارگران منطقه ۲۰ تهران خواستار دریافت مطالبات خود هستند

کارگران ناحیه ۳ منطقه ۲۰ شهرداری تهران که عیدی و سنوات سال ۹۸ خود را از پیمانکار دریافت نکرده اند، خواستار مشخص شدن وضعیت مطالبات خود از سوی شهرداری تهران شدند. تعدادی از این کارگران در گفت و گو با ایلنا گفتند: حدود ۶۰ کارگر در بخش فشار سبز ناحیه سه منطقه ۲۰ شهرداری تهران به صورت غیر مستقیم با سوابق بالای ۱۵ سال مشغول کارند که جدا از دریافت نکردن یک ماه حقوق فروردین ماه سال جاری، عیدی و سنوات سال گذشته خود را دریافت نکرده اند.

مرگ یک کارگر در شهرک صنعتی توس

یک کارگر در شهرک صنعتی توس مشهد هنگام کار با دستگاه میکسر در یک واحد تولیدی به ناگهان به داخل دستگاه کشیده شد و جان خود را از دست داد. به گزارش ایلنا، روز جمعه (۲۶ فروردین ماه) یک حادثه کار به مرگ دلخراش یک کارگر جوان در شهرک صنعتی توس مشهد انجامید. این کارگر جوان ۳۳ ساله شاغل در یک کارخانه در شهرک صنعتی توس، به داخل دستگاه میکسر کشیده شد و جان خود را از دست داد. این فرد به دلیل شدت جراحات در دم جان خود را از دست داد. مأموران آتش نشانی با استفاده از تجهیزات برش، پیکر کارگر گرفتار را از لای پرده های میکسر صنعتی جداسازی کردند.

کارگاه های آسیب دیده از کرونا به ازای هر نیروی کار ۱۶ میلیون تومان می گیرند

فرهنگ و ارشاد اسلامی مورد تأیید نهایی قرار می گیرند و پس از تأیید نهایی، به بانک های عامل مراجعه و تسهیلات خود را از هفته دوم خرداد به بعد دریافت می کنند.

سال ۱۳۹۸ محاسبه می شود، مشمول دریافت پیامک مراجعه به سامانه کار و اشتغال نام دریافت وام خواهند شد. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اظهار کرد: به ازای هر نفر از نیروی انسانی کارگاهی که مستقیم از کرونا لطمه دیده اند مبلغ ۱۶ میلیون تومان و به ازای هر کارگر کارگاهی که غیر مستقیم لطمه خورده اند، مبلغ ۱۲ میلیون تومان تسهیلات بانخ سود ۱۲ درصد تعلق می گیرد. این واحدها باید بعد از دریافت پیامک به سامانه کار مراجعه و ثبت نام کنند. وی ادامه داد: پس از ثبت نام، واحدهای صنعتی از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت، واحدهای گردشگری از طرف وزارت میراث فرهنگی و گردشگری و واحدهای فرهنگی از طرف وزارت

شریعتمداری در ادامه با اشاره به مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا اظهار کرد: بر اساس مصوبه ستاد ملی مقابله با کرونا و ستاد اقتصادی دولت، با همکاری بانک مرکزی و از محل منابع شبکه بانکی، ۵۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات به بنگاه های تخصصی خواهد یافت که در ۱۳ رسته ای که مستقیم یا غیر مستقیم از شیوع کرونا آسیب دیده اند فعال هستند. وی اضافه کرد: در مبنای اطلاعات موجود در تأمین اجتماعی، یک میلیون کارگاه دارای شماره و ثبت شده، با ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار کارگر و نیروی انسانی مشمول این مصوبه می شوند و این واحدها به شرط قبول تعهد حفظ نیروی کار خود که بر اساس فهرست بیمه آرسالی به تأمین اجتماعی در ماه های دی و بهمن

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از ساخت ۸۷ هزار واحد مسکونی برای مددجویان سازمان بهزیستی در عمر دولت فعلی خبر داد. به گزارش ایسنا، محمد شریعتمداری با بیان اینکه از ابتدای تشکیل سازمان بهزیستی تا امروز ۱۲۳ هزار واحد مسکونی در اختیار مددجویان و مرطبطن با سازمان بهزیستی قرار گرفته، گفت: ساخت ۸۷ هزار از این واحدها در این دولت و البته به همت خیرین و سایر دستگاه ها انجام شده است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی اظهار کرد: مقدمات مذاکره برای ساخت ۴ هزار واحد مسکونی که قبلاً یادداشت تفاهم آن با بنیاد مستضعفان امضا شده بود، انجام شد.

خبر

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی: